

สื่อเป็นโรงเรียนของสังคม
ตอน เมื่ออินเทอร์เน็ต (Internet) จะเป็นกับดักใหญ่
ของการเปลี่ยนแปลงสังคม

Media as the Social School : Internet will be
a Big Trap of Social Change

จรัส จันทนาวิวัฒน์
Chamrus Chantanawit

สื่อเป็นโรงเรียนของสังคม ตอน เมื่ออินเทอร์เน็ต (Internet) จะเป็นกับดักใหญ่ของการเปลี่ยนแปลงสังคม

Media as the Social School : Internet
will be a Big Trap of Social Change

จำรัส จันทนาวิวัฒน์¹

Chamrus Chantanaviwat

บทคัดย่อ

กิจการสื่อสารมวลชนในประเทศไทยเกิดขึ้นมานานแล้ว โดยแบ่งการเจริญก้าวหน้าออกเป็น 3 สาย ได้แก่ สิ่งพิมพ์ การภาพยนตร์ และวิทยุกระจายเสียงและวิทยุโทรทัศน์ กิจการทั้งสามใช้เวลานับสิบปีกว่าจะเป็นที่รู้จักและนิยมของประชาชน และผลจากความเจริญก้าวหน้านั้นทำให้เกิดงานและอาชีพของนักสื่อสารโดยตรง และส่งผลโดยอ้อมต่อระบบการศึกษา การเรียนรู้ทางการเมือง สังคม และวัฒนธรรม การเปลี่ยนแปลงเหล่านี้เกิดขึ้นอย่างช้าๆ ซึ่งประชาชนไทยและสังคมโดยรวมมีโอกาสเรียนรู้และปรับตัวได้ทัน แต่เมื่อวิทยาการด้านคอมพิวเตอร์เกิดขึ้นและเจริญก้าวหน้า จนประดิษฐ์เครื่องมือแปลงสัญญาณวิทยุเป็นสัญญาณแสงกระพริบได้สำเร็จและครอบคลุมการสื่อสารทั่วโลก กิจการสื่อสารมวลชนในประเทศไทยจึงเปลี่ยนแปลงอย่างใหญ่หลวง กลายเป็นระบบสื่อสารและเผยแพร่สัญญาณผ่านเครือข่ายอินเทอร์เน็ต (Internet) การเปลี่ยนแปลงอย่างทรงพลังเช่นนี้ นำพาสังคมไทยเข้าสู่ยุคการสื่อสารมวลชนแบบใหม่อย่างรวดเร็ว ทุกระนาบ ได้แก่ วิทยาการ เครื่องมือ อุปกรณ์ เทคโนโลยี การตลาด การบริหาร

¹ อาจารย์พิเศษ คณะนิเทศศาสตร์ มหาวิทยาลัยหอการค้าไทย คณะนิเทศศาสตร์ สถาบันปัญญาวิวัฒน์ และนักสื่อสารกลยุทธ์

จัดการและการประยุกต์ใช้ แต่ประชาชนและสังคมไทยส่วนใหญ่ยังไม่ทัน คนไทยยังไม่สามารถผลิตนวัตกรรมของตนเองได้ จึงเป็นเรื่องน่าวิตกว่า ความเจริญอย่างยั่งยืนนี้จะกลายเป็นกับดักให้คนไทยติดบ่วง กลายเป็นทาสความเจริญแบบใหม่ที่ไม่สามารถมีอิสระในการกำหนดความเจริญใดๆ อย่างที่ตนเองต้องการได้

คำสำคัญ : สื่อสารมวลชน; สื่อเป็นโรงเรียนของสังคม; การสื่อสารข้ามสื่อ; อินเทอร์เน็ต; นวัตกรรมสื่อสารมวลชน

Abstract

Mass communications in Thailand - publishing, film and broadcasting - has long history. Each system took a decade to permeate into Thai society and to open up people's eyes of its benefit. The development of mass communication systems directly created mass communication and related jobs. This development also indirectly has impact on education, politics, social and culture.

When the world succeeded in inventing computer and created coding system equipment, it enabled to switch radio signal to digital signal and interchange. This has enhanced a big effect for all Thai mass communication systems. The interchanging signal has provided a new communication channel network, which is able to convert all previous systems of media to a new one called internet. This system brings Thai people and society to new era of high speed and convergence of mass communication.

The fast and high power of internet provides a big change to Thai mass media and society, in many levels of users, such as new technology, equipment, device, management or any application. However, Thai people didn't own any part of these. Thus, this powerful new media may finally cause suffering to Thai society, unless, the Thai could become a technological producer and fully control their own communication system.

Keywords : Thai Mass Media; Media is the social school;

Convergence Media; Internet; Innovation Media

สังคมไทยกับการเกิดขึ้นของการสื่อสารมวลชน

ประเทศไทยมีความเจริญด้านการสื่อสารมวลชนมานานแล้ว จากหลักฐานและบันทึกการเติบโตของกิจการสื่อสารมวลชนจะพบแนวโน้มที่น่าสนใจว่าการสื่อสารมวลชนของประเทศไทยเจริญเติบโตเป็นหลายสาย หนึ่งในคือสายสื่อสิ่งพิมพ์ซึ่งเริ่มต้นจากกิจการโรงพิมพ์และการพิมพ์ โดยมีพื้นฐานระยะแรกจากการพิมพ์จดหมายข่าว หนังสือจ้างวานพิมพ์เป็นครั้งๆ และหนังสือราชการเป็นหลัก (สมาคมนักข่าวและนักหนังสือพิมพ์แห่งประเทศไทย, 2552) ก่อนจะเติบโตเป็นกิจการพิมพ์และหนังสือพิมพ์ราชการ และขยายตัวเป็นนิตยสาร เจริญก้าวหน้าเป็นสื่อสารมวลชนประเภทสิ่งพิมพ์อื่นๆ ในภายหลัง

สำหรับการสื่อสารมวลชนประเภทสิ่งพิมพ์ ระบบการพิมพ์ในประเทศไทยเกิดขึ้นเป็นครั้งแรกสมัยสมเด็จพระนารายณ์มหาราชแห่งกรุงศรีอยุธยา ตามข้อความในสมุดบันทึก “จดหมายเหตุรายวันของหมอบรัดเลย์” เขียนไว้ว่าการพิมพ์ตัวหนังสือในประเทศไทยนั้น มีมาก่อนแล้วแต่ครั้งสมเด็จพระนารายณ์มหาราชและมีการฟื้นฟูตั้งโรงพิมพ์อีกครั้งในสมัยกรุงธนบุรี และเจริญเติบโตขึ้นมาเป็นลำดับ หมอบรัดเลย์จัดตั้งโรงพิมพ์มิชชันนารีขึ้น ในปี พ.ศ.2379 รับจ้างพิมพ์หนังสือราชการและออกหนังสือพิมพ์เป็นครั้งแรกในประเทศไทย ฉบับแรกชื่อว่า “บางกอกเรคคอร์ดเดอร์” จากนั้นพระบาทสมเด็จพระจอมเกล้าเจ้าอยู่หัวทรงตั้งโรงพิมพ์ของพระองค์ขึ้นเมื่อ พ.ศ. 2385 จัดพิมพ์ประกาศของทางราชการ ชื่อว่า “ราชกิจจานุเบกษา” ซึ่งถือเป็นโรงพิมพ์ของชาวไทยโรงแรกในประเทศ และเป็นโรงพิมพ์ที่เจริญก้าวหน้ากว่าโรงพิมพ์อื่นๆ มาก มีตัวพิมพ์ชุดอักษรไทย บาลี โรมันและอังกฤษ ครบถึงสี่ภาษา (อัครสังฆมณฑลกรุงเทพฯ, 2555)

ในบันทึกของหมอบรัดเลย์นี้ ยังระบุอีกด้วยว่า ภายหลังมีผู้ตั้งกิจการโรงพิมพ์ขึ้นอีกมากมายแต่ส่วนใหญ่เป็นของชาวฝรั่งเศส ในสมัยนั้นมีการพิมพ์หนังสือพิมพ์ออกมาแข่งขันกับหนังสือของหมอบรัดเลย์หลายฉบับ เช่น หนังสือพิมพ์สยามใหม่ (Siam Times) ออกในปี ค.ศ. 1864 (พ.ศ.2407) บางกอกเพรส (Bangkok Press) ออกในปีเดียวกันและมีอายุได้ 1 ปีทั้งสองฉบับ ในปี ค.ศ. 1867 (พ.ศ. 2410) มีสยาม วีคลี่ มอนิเตอร์ (Siam Weekly Monitor) ออกมา และยกเลิกไปในปี ค.ศ. 1868 (พ.ศ. 2411) หนังสือพิมพ์รายวันของคนไทยฉบับแรกๆ ที่ออกมาก็คือ หนังสือพิมพ์ Court ซึ่งเริ่มออกในวันที่ 26 กันยายน ค.ศ. 1875 (พ.ศ. 2418) ซึ่งเจ้านายหลายพระองค์ได้ร่วมกันจัดขึ้น และ ในปี ค.ศ. 1876 (พ.ศ. 2419) ได้เปลี่ยนชื่อเป็นภาษาไทยว่า “ข่าวราชการ” และก็ได้เลิกกิจการไปในปีนั้น (สุกัญญา สุตบรรทัด, 2555)

กิจการหนังสือพิมพ์และโรงพิมพ์ได้ขยายตัวอย่างมากในช่วงรัชกาลที่ 6 มีหนังสือพิมพ์ที่มีผู้นิยมอ่านมากมาย เช่น นิตยสารสุภาพบุรุษ ดุสิตสมิต ความรุ่งเรืองของการพิมพ์และหนังสือพิมพ์ทำให้เวทีความคิดเปิดกว้าง และการอ่านกลายเป็นวิถีของคนไทยยุคนั้น เกิดนักเขียนและนักหนังสือพิมพ์ที่ประชาชนนิยมมากมาย เช่น กรมหมื่นพิทยลาภพฤฒิยากร มาลัย ชูพินิจ กฤษณา อโศกสิน สด คุรุมาะโรหิต อิศรา อมันตกุล หลวงวิจิตรวาทการ อังคาร กัลยาณพงศ์ โบตัน ว.ณ.ประมวลมารค เป็นต้น จนเกิดมีสโมสรเกี่ยวกับหนังสือและการอ่านที่สำคัญ คือวรรณคดีสโมสร และยังมีผลให้การละครเจริญรุ่งเรืองสืบต่อมาจนถึงช่วงเปลี่ยนแปลงการปกครอง พ.ศ.2475 ก่อนที่จะชะงักด้วยอิทธิพลของสงครามโลก และกิจการหนังสือก็ชะงักตัวเมื่อเกิดระบบอินเทอร์เน็ต (Internet) และแพร่หลาย กลายเป็นการสื่อสารทางเลือกแนวใหม่ของสังคมไทย

กิจการสื่อสารมวลชนประเภทต่อมาคือภาพยนตร์ ภาพยนตร์เป็นที่รู้จักครั้งแรกของประเทศไทยเมื่อมีผู้นำ “Kinatoscope” มาถวายให้พระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัวทอดพระเนตรที่สิงคโปร์เมื่อคราวเสด็จประพาสต้นเมืองชวา ปี พ.ศ.2439 และทรงได้ทอดพระเนตรอีกครั้ง จากภาพยนตร์เจียบที่นาย Eenest Florman ถ่ายไว้ และนำมาฉายในวันต่อมา เป็นเรื่องเกี่ยวกับพระองค์เมื่อคราวเสด็จประพาสต้นสวีเดน พร้อมกับพระบรมโอรสาธิราช ปี พ.ศ.2440 พระองค์ทรงมีพระราชหัตถเลขาขมาว่า “...หนังฝรั่งนี้ถ่ายไว้ดีมาก...”

จากนั้น พ.ศ.2440 มีชาวต่างชาติหลายคนนำภาพยนตร์เร่ เข้ามาฉายตามสถานที่ต่างๆ เช่น วัด โรงเรียนและโรงละคร เก็บสตางค์เป็นค่าดูจากชาวสยาม และมีชาวญี่ปุ่นนำคณะมาฉายเป็นประจำที่วัดชัยชนะสงคราม (วัดตึก) ชาวสยามนิยมดูมาก จนเรียกกันติดปากว่า “หนังญี่ปุ่น” และเป็นแรงบันดาลใจให้พ่อค้าไทยหลายคนก่อสร้างโรงภาพยนตร์ (โรงฉายหนัง) ขึ้นมาอีกหลายแห่ง และภาพยนตร์ที่ฉายก็จะเป็นภาพยนตร์จากต่างประเทศ เป็นสารคดี ข่าว และเรื่องสั้นๆ

ปี พ.ศ.2465 พระองค์เจ้าบุรฉัตรไชยากร กรมพระกำแพงเพชรอัครโยธิน จัดตั้งกองภาพยนตร์ เผยแพร่ข่าวกรมรถไฟหลวงเพื่อผลิตภาพยนตร์ ข่าว สารคดีเพื่อเผยแพร่กิจการของรถไฟหลวง กระทรวง ทบวง กรมอื่นๆ และยังทรงถ่ายทำภาพยนตร์นำชมสถานีวิทยุกระจายเสียง วังพญาไท สถานีวิทยุกระจายเสียงแห่งแรกของสยามด้วย เพื่อแนะนำให้ผู้ชมรู้จักและเห็นสถานีวิทยุกระจายเสียงแห่งแรกของไทยว่าเป็นอย่างไร โดยมีนายเขียน ธีมากร เป็นผู้นำชมในภาพยนตร์ (หอภาพยนตร์แห่งชาติ, 2551)

กิจกรรมภาพยนตร์เป็นที่นิยมของชาวสยามมาก อาจเนื่องเพราะมีลักษณะ

การดำเนินเรื่องคล้ายกับการละครซึ่งรุ่งเรืองอยู่แล้วในสยาม แต่ทำในเชิงธุรกิจได้ง่ายกว่า การละคร จนทำให้มีการสร้างโรงฉายภาพยนตร์ (โรงฉายหนัง) เกิดขึ้นมากและมีผู้สร้างภาพยนตร์เกิดขึ้นมากตามไปด้วย แต่ธุรกิจภาพยนตร์ต้องซบเซาลงในช่วงสงครามโลกครั้งที่ 2 เนื่องจากอุตสาหกรรมผลิตฟิล์มภาพยนตร์ได้รับผลกระทบจากสงคราม จนเมื่อสงครามเลิกจึงกลับมาเฟื่องฟูอีกครั้งหนึ่ง นำสังเกตว่ากิจการภาพยนตร์เติบโตไปทั่วประเทศ มีกลุ่มผู้สร้างหนังเกิดขึ้นมากมาย มีโรงหนังและกลุ่มพ่อค้าผู้สนับสนุนการสร้างและฉาย (จัดจำหน่าย) ภาพยนตร์ที่เรียกว่า “สายหนัง” ถึง 9 สายทั่วประเทศ อีกทั้งวิทยาการด้านภาพยนตร์ก็เจริญเติบโตขึ้น จากระบบฟิล์มขนาด 35 มม. จนกลายเป็นระบบ 16 มม. 70 มม. จากภาพยนตร์เงียบ ภาพยนตร์พากย์ จนเป็นภาพยนตร์เสียงในฟิล์ม จากภาพยนตร์ขาวดำ เป็นภาพยนตร์จันทรกะทั่งเติบโตเป็นภาพยนตร์ระบบดิจิตอลในปัจจุบัน

ส่วนสื่อสารมวลชนสายสุดท้ายคือวิทยุกระจายเสียงและวิทยุโทรทัศน์ ระหว่างที่กิจการหนังสือพิมพ์ในประเทศสยามเจริญรุ่งเรืองนั้นก็ได้ริเริ่มกิจการวิทยุกระจายเสียงขึ้นด้วย โดยในปี พ.ศ.2472 จัดตั้งกรมโฆษณาคุณแลกิจการวิทยุกระจายเสียง และในปี พ.ศ.2582 จัดตั้งเป็นสถานีวิทยุกระจายเสียงแห่งประเทศไทย และจัดตั้งสถานีโทรทัศน์ได้สำเร็จในปี พ.ศ.2495 (ประวัติวิทยุโทรทัศน์ไทย, 2559)

ระยะแรกของพัฒนากิจการวิทยุกระจายเสียงและวิทยุโทรทัศน์นั้น รัฐบาลซึ่งเป็นเจ้าของกิจการวิทยุกระจายเสียงและสถานีโทรทัศน์เปลี่ยนแปลงในเชิงเทคนิคและวิทยาการเป็นส่วนใหญ่ ได้แก่ การสั่งซื้ออุปกรณ์แพร่กระจายเสียงและภาพใหม่ๆ มาทดลองใช้ ขยายกำลังส่งสัญญาณให้แรงขึ้น ขณะเดียวกันก็ขยายสถานีมากขึ้น การเปลี่ยนระบบแพร่สัญญาณภาพจากขาวดำ 525 เส้นต่อวินาที ซึ่งออกอากาศตั้งแต่ครั้งแรกตั้งสถานีมาเป็นระบบแพร่ภาพขาวดำ 625 เส้นต่อวินาที (ปี พ.ศ.2510) และเปลี่ยนแปลงครั้งที่สองเป็นระบบแพร่สัญญาณภาพสี (ปี พ.ศ.2513) และเปลี่ยนแปลงอีกครั้ง เป็นระบบแพร่สัญญาณภาพดิจิตอล (ปี พ.ศ.2556) (วิทยุกระจายเสียงแห่งประเทศไทย, 2557)

จนภายหลัง เมื่อวิทยาการด้านอิเล็กทรอนิกส์เกี่ยวกับตัวนำสัญญาณวงจรไฟฟ้า IC (Integrated Circuit) และคอมพิวเตอร์เจริญมากขึ้น สามารถประดิษฐ์สื่อตัวนำสัญญาณวิทยุที่ดีขึ้นๆ จนสามารถสร้างระบบการส่งและรับสัญญาณวิทยุที่ดีมาก รับส่งได้แม้ระยะทางจะไกลแสนไกล จนกลายเป็นระบบโทรคมนาคม (Telecommunication) ในเวลาต่อมา และได้ผนวกวิทยาการและเทคโนโลยีวิทยุกระจายเสียงและการแพร่ภาพวิทยุโทรทัศน์ เข้ากับระบบสื่อสัญญาณของระบบโทรคมนาคม (Telecommunication)

จนกลายเป็นการสื่อสารมวลชนด้วยระบบสัญญาณวิทยุโทรคมนาคม ดาวเทียม และเครือข่ายอินเทอร์เน็ต (Digital & Network communication) เช่นทุกวันนี้ (ยงยุทธ โภยกุล, 2551)

สื่อสารมวลชนช่วยสร้างพื้นฐานการเรียนรู้แก่สังคมสยาม

ช่วงที่กิจการด้านการพิมพ์เกิดขึ้นและเจริญก้าวหน้าอย่างมากรุนั้น หนังสือพิมพ์กลายเป็นแหล่งข่าวสาร ความรู้ และทำหน้าที่ “สื่อกลาง” รายงานข่าวสาร การค้าขาย ระเบียบราชการแก่ประชาชนได้กว้างขวางมากกว่าการบอกเล่าของหน่วยงานถึงประชาชน และดีกว่าการบอกปากต่อปาก ยิ่งกว่านั้นหนังสือพิมพ์กลายเป็นเวทีความคิดของนักคิดและนักเขียนจำนวนมาก แม้พระบาทสมเด็จพระมงกุฎเกล้าเจ้าอยู่หัวและเชื้อพระวงศ์ชั้นสูงก็ทรงเขียนแสดงความรู้และข้อคิดเห็นของพระองค์ในหนังสือพิมพ์ต่างๆ หลายครั้ง ในประเด็นการเมือง การปกครอง ภาษา วัฒนธรรม ประเพณีและชีวิตความเป็นอยู่ต่างๆ ทั้งข้อคิดเห็นที่สอดคล้องกับนักเขียนอื่นๆ และที่เห็นต่างกัน กล่าวได้ว่า ในเวลานั้น นอกจากหนังสือพิมพ์จะกลายเป็นแหล่งความรู้แล้วยังกลายเป็นเวทีความคิด เพื่อสื่อสารจากคนหลายๆ ฝ่าย และโดยเฉพาะได้เปิดเวทีโต้แย้งแนวคิดในหัวข้อเรื่องสำคัญ โดยเฉพาะการเปลี่ยนแปลงทางการเมืองและการปกครองมากมาย หนังสือพิมพ์กลายเป็นการสื่อสารสำคัญของราษฎรในพระนครสยามและหัวเมืองสำคัญ ได้สร้างการเปลี่ยนแปลงเรื่องการรับรู้ข่าวสารอย่างรวดเร็ว และกว้างขวาง ส่งผลให้การค้าขายและการปฏิบัติงานเกี่ยวกับหนังสือราชการและการค้าเป็นไปอย่างคล่องตัว และกลายเป็นรากฐานสำคัญของแนวคิดทางการเมืองและการปกครองในช่วงต่อมาด้วย

นอกจากนี้ความรู้เรื่องของธุรกิจการพิมพ์ ยังส่งเสริมให้วรรณกรรมเกี่ยวกับละครและการแสดงละครเติบโตอย่างมากในทางอ้อมอีกด้วย

น่าสังเกตว่า การเปลี่ยนแปลงของหนังสือพิมพ์นี้ เป็นการเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้นจากนักคิดและนักเขียนเป็นตัวการสำคัญ (ภายหลังมักใช้เรียกคนเหล่านี้ว่า “นักหนังสือพิมพ์”) ที่สร้างแรงจูงใจให้ผู้อ่านติดตามข่าวสาร ความรู้และข้อคิดเห็นต่างๆ และเป็นความพยายามให้ความรู้และข้อคิดแก่ราษฎรสยามเพื่อ “ปลุก” สติของราษฎรในสังคมสยามยุคนั้น แม้ความคิดเห็นบางเรื่องล่อแหลมต่อการเป็นปฏิปักษ์ต่อการปกครองในระบอบสมบูรณาญาสิทธิราชก็ตาม จนทำให้นักเขียนและนักหนังสือพิมพ์ได้รับฉายาว่า “ฐานันดรที่สี่”

๑หนังสือจดหมายเหตุดู

THE BANGKOK RECORDER.

No.11 เซ็น • บางกอกเดือน พฤษจิมเห็จคั่มจุลศักราช ๑๒๖๖ March 1st 1865. ศรีศักราช ๑๘๖๕ ปี • No 1.

หนังสือ ทรวง

๑ ชื่อ วัค, ชื่อ บ้าน, ชื่อ เมือง, ที่มี อยู่ใน แผ่นดิน ไทย. เร แต่เร ก็ เป็น คำ ไทยแท้, แต่งแต่เร ก็ เป็น คำ สรัสสกฏแท้, เรนแต่เร ก็ เป็น คำ เชม. ก็ คำ รามฎ เว้นกัไว้เม้น, มัก เอก คณะ คำ คน มาก, แลสั้น ๆ จับๆ. แต่ใน พจนานุกรม มีชื่อ ทั้ง บัคใบ ครวมัก เว้นกัยาวๆ. แลเป็น คำ สรัสสกฏ ไทยมมาก. ถึง คำ สรัสสกฏ วิเวกเฆ. ฉ่าย รามฎ แมนไ้ คำ สรัสสกฏ, ก็ เว้นกัลิกๆไป. ๖:

๑ เมือง ต้นนี้ มีชื่อ สองอย่าง สาม อย่าง, ฤ วัค ต้นนี้ มีชื่อ สองอย่าง สาม อย่าง, คณะ คำ ของ แต่ คำ รามฎ, แล คำ ว่า คำ ทัพ, เมือง ก็ เป็น เมือง ทรวง เมือง ทัพ นี้, แต่ . คณะ เช่น ทั้ง เมือง ชื่อ ชนบุรี, เป็น ภาษา สรัสสกฏ. เขียน ตาม คณะ ที่ เขา แปลง สรัสสกฏ เช่น มีชื่อ โนม ต้นนี้. Dhamapuri. เรเขียน อย่าง สังฆ ไทย อย่าง ไม่ได้. แต่ คำ นี้ ใช้ ใน หนังสือ พจนานุกรม, แต่ คำ สรัสสกฏ เว้นกัเป็น มากทั้ง นี้, ฤ ลง คำ เว้นกัสั้นๆ, ว่า เมือง ธน, ฤ กับ เมือง ธน. ก็ เมือง ธน นี้. คณะ พจนานุกรม เรียกว่า วัคชบุรี, เขียน เป็น สรัสสกฏ อย่าง ที่ คณะ เขา แปลง เป็น หนังสือ โนม, เขา เขียน ต้นนี้, Nandapuri. แต่ใน หนังสือ ยาวเขียน ศรีมณฑลภุม ทัตทะ เขาก็ สอง เมือง. ศรีมณฑลภุมเขียน ตาม สรัสสกฏ, ตาม คณะ ที่ เขา แปลง เป็น สังฆ โนม, เขาเขียน ต้นนี้, Sri Mandal Samadl. แต่ ว่า คณะ ทั้ง นี้ เป็น ทั้ง เมือง, เมือง นี้ ก็ เรียกว่า สทจจวิน, เมือง ธน ก็ เรียกว่า บางกอท. ทัตทะ ชี่น นามอัน, จึง เรียกว่า เมือง ธนเมือง ธน. ก็ เว้นกัจน, เขียน เสน. คำ สรัสสกฏ อย่าง ว่า นี้, มีแต่ คำ การบอก ใน พระน อย่าง เชน้, เขียน ใน ทั้ง บัคใบ ครวมัก เชน้, คำ เว้นกั ไม่ไว้มี. ๖

๑ ก็ ที่ เว้นกั บางกอทนั้น, ก็ แต่ เชน้ ตำนานี้ใหญ่, แต่ ว่า นำส่ง มา เพน ทั้ง วิกรมทรวง วรณา ไม่ มี, เชน แผ่นดิน. แม้

นำเข้าไป ทรงนำวังนำ, แต่ไปเพื่อ ลง ทัจ ชี่นทอด คณะ ชี่น, แลไว้ลงมา ถึง ชี่น ทั้ง กรมทรวง วรณา. เว้นกั เชน้ เรือง บรมนามัก ว่า นัก, ถึง วิกรมทรวง วรณา, ทาง แล เข้า จัน เชน, เวลาเข้า ชี่น เข้าชู้ นำ ว่า ชี่น ม่อ โต้ไว้, ต่อเร เว้นกั ทั้ง ว่า วิกรมทรวง วรณา, ๖ คณะ เข้า เชน ดิน, มี กัไว้ว่า ล้ม ม่อไว้, ชก เว้น กั เชน ยกไป, เชน มา มา ชี่น เข้า เชน ดิน ทัค โต้. ก็ วิกรมทรวง วรณา นั้น, มี คณะ เชน ปัก คณะ เข้าไป ชี่น เชน, แล ทัค เชน ไม่ ไป ใน ส่วน วัน เว้น ชี่น, แลไว้ ปัก คณะ ไป จะ ชก ตำนาน ว่า วิกรมทรวง. ก็ ปัก คณะ ชี่น ส่ง เม้น ชี่น บางกอทใหญ่, ชี่น เม้น ชี่น บางกอทน้อย. บาง น้ แล ว่า คณะ, คณะ เม้น บัค คณะ ส่ง เว้นกั บางกอท เชน่ ดิน. ถ้า จะ เชน่ ยเคอชี่น, เชน่ ชี่น กับ ปัก ชี่น แล บาง กวย, ปัก ชี่น กั เว้นกั ว่า ปัก ชี่น เม้น, ปัก ชี่น ต่าง. ชี่น บาง กวยนั้น ปัก ที่ ชก เม้น เม้น ทัคใหญ่ เว้นกั บาง กวย นก, ปัก ที่ ชก เม้น นำ น้อย เว้นกั บาง กวยใน. ถึง ชี่น เชน ก็ เชน่ ดิน ทัค โต้, บางกอท น้อย บางกอทใหญ่ ก็ เป็น เชน เชน. แต่ ตำนาน นำ น้ ชี่น โต้ไป. ๖

๑ ก็ เมือง แผ่นดิน พระเจ้า นนทจักรพรรดิ, โต้ ทัค ให้ ชี่น บาง กอทใหญ่ บาง กอทน้อย, ทัค คณะ ดิน เชน เม้น นำ, แลไว้ ส่วน เมือง สง วัคกั ชี่น ทัค, เชน เชน อย่าง เม้น เชน พระยา สมเด็จพระพะตอ เด็ดคัถน กนโยน, ส่วน เมือง นคร เชน ชี่น, เขียน เป็น สรัสสกฏ แต่ Nager แต่ เขียน ชี่น นี้ เป็น คำ ไทย, เรเขียน เป็น คำ ไทย กั โต้. ก็ คัถน ชี่น เว้นกั ว่า เมือง บาสถฉี่น

๑ คนนี้ ส่วน เมือง สง ที่ บางกอท ชก ทัค แล นี้, ชี่น ชี่น ว่า เมือง ธนบุรี. การ ชี่น ชี่น ยัง นี้ ถึง นาน กว: บาง วัค นี้ มา แล ทัค ก็ เชน ชก, ด้วย ตำนาน กั ชี่น เม้น กว ชี่น เชน ชี่น ชี่น ไม่ใช่ ฤ, กว: เชน่ สี่ เชน สก: ไม่ กั เชน. คน ใน ทรง ทัค ชี่น แล, ทัค เชน่ พก ทัค, เม้น เชน่ กั ชี่น นี้

ภาพจดหมายเหตุ ฉบับวันที่ 1 มีนาคม พ.ศ.2407 : ของ แตน บริช บรัดเลย์

ส่วนการเปลี่ยนแปลงของกิจการภาพยนตร์นั้นต่างจากหนังสือพิมพ์ เพราะเป็น กิจการที่เอกชนเป็นเจ้าของ ผลสำเร็จของภาพยนตร์เรื่องหนึ่งๆ จะวัดจากความสำเร็จของผูู้ซื้อตัวชม จะเรียกว่าผู้ชม หรือ "ตลาด" คือผู้กำหนดการเปลี่ยนแปลงก็คงได้ แม้ว่าจะมีผู้คิดค้นวิทยาการและเทคโนโลยีการผลิตภาพยนตร์ใหม่ๆ มากมาย เช่น ภาพยนตร์เสียงในฟิล์ม การผลิตภาพยนตร์สี ภาพยนตร์จอกว้าง หรือการผลิตฟิล์มไวแสง ฟิล์มความละเอียดสูง เทคนิคการตัดต่อ การถ่ายภาพ มากมายก็ตาม แต่ก็ถือว่าเป็นที่นิยมของผู้ชม โดยกลไกการตลาดโดยรวม อันได้แก่ ผู้ผลิต ผู้ขาย และผู้บริโภค ของกิจการสื่อสารมวลชน ภาพยนตร์จึงเป็นแรงผลักดันการเปลี่ยนแปลงของสื่อประเภหานี้ อย่างแท้จริง

ภาพโรงภาพยนตร์เอ็มไพร์ พ.ศ.2501 (โดม สุวงศ์, สวัสดิ์ สุวรรณปักษ์ : ร้อยปีหนังไทย, 2545)

การเปลี่ยนแปลงของวิทยุกระจายเสียงและวิทยุโทรทัศน์ ถือเป็นการเปลี่ยนแปลงที่ผลักดันจากเจ้าของสถานีวิทยุหรือสถานีโทรทัศน์เป็นส่วนใหญ่ ผู้เกี่ยวข้องอื่นๆ ล้วนเป็นผู้ที่ต้องปฏิบัติตาม เพื่อเลือกสิ่งที่เหมาะสมที่สุดสำหรับการทำงานเพื่อผู้บริโภค โดยผู้บริโภคไม่สามารถเลือกเองได้ ซึ่งแตกต่างจากกิจการสิ่งพิมพ์และหนังสือพิมพ์ที่ผู้บริโภคหรือผู้ใช้บริการมีส่วนอย่างมากในการกำหนดการเปลี่ยนแปลงแต่ละครั้ง

การเปลี่ยนแปลงของกิจการสื่อสารมวลชนทั้งสามกลุ่มที่กล่าวมานั้นไม่ว่าจะเกิดขึ้นจากใครก็ตาม ล้วนเป็นการเปลี่ยนแปลงที่ใช้เวลานานหลายสิบปี และผู้เกี่ยวข้องในกิจการสื่อสารมวลชนส่วนใหญ่ยังตามการเปลี่ยนแปลงนี้ทันการณ์ เช่น ผู้ผลิต ผู้บริโภค ผู้ดูแลระบบ ผู้รักษากฎกติกา และผู้สร้างเทคนิคหรือเทคโนโลยี (Technology) กระบวนการเรียนรู้เกี่ยวกับสื่อสารมวลชนเหล่านี้ เช่น การผลิต การใช้บทบาท หน้าทีและผลกระทบของมันก็สามารถติดตามได้อย่างทันทั่วทั้งที่ เช่น การตื่นตัวเรื่องเสรีภาพการพิมพ์ การเปลี่ยนแปลงเรื่องเทคนิคการพิมพ์ การเปลี่ยนแปลงเทคนิคบันทึกภาพเป็นวิดีโอ การเปลี่ยนแปลงระบบสัญญาณภาพและเสียงของโทรทัศน์ การเปลี่ยนแปลงระบบถ่ายทำภาพยนตร์จากฟิล์มเป็นดิจิตอล เป็นต้น

อินเทอร์เน็ต (Internet) พลิกโฉมโลกและพลิกโฉมไทย

หากเราย้อนคิดทบทวนกลับไปถึงสมัยเมื่อแรกมีกิจการพิมพ์และกิจการสื่อสารมวลชนอื่นๆ ก็ให้เห็นพัฒนาการการสื่อสารมวลชนในเวลานั้นว่า ประเทศไทย

ก้าวตามอย่างทัดเทียมกับประเทศเจ้าของเทคโนโลยี เช่น มีโรงพิมพ์ที่ทันสมัย และมีตัวพิมพ์ในภาษาไทยของเราเอง มีการละคร มีโรงละครแบบของเราเอง มีการวางขายสายโทรเลขกรุงเทพ-สมุทรปราการตั้งแต่ ปี พ.ศ.2418 หลังจาก อเล็กซานเดอร์ เกรแฮมเบลล์ ประดิษฐ์โทรศัพท์สำเร็จเพียง 1 ปี และอีก 5 ปีต่อมาประเทศไทยก็จัดตั้งกรมโทรเลขเพื่อให้บริการด้านไปรษณีย์และโทรศัพท์สำเร็จ แม้ในปัจจุบัน ระบบโทรคมนาคมของไทยก็ขยายตัวจนให้การบริการข้อมูลระหว่างคนต่อคนครอบคลุมตามหัวเมืองใหญ่ (ยงยุทธ โภยกุล, 2551) แต่เมื่อวิทยาการด้านคอมพิวเตอร์ (Computer) และไมโครโปรเซสเซอร์ (Micro Processor) เจริญขึ้น ประเทศของเราก็นำเข้าอุปกรณ์คอมพิวเตอร์ทันสมัยเหล่านี้มาใช้ตามอย่างประเทศผู้ประดิษฐ์คิดค้นอย่างกระชั้นชิด เรามีบริการโทรศัพท์ทันสมัยในระบบดิจิทัลใช้กันอย่างแพร่หลาย จะใช้พูด ดูภาพ ประชุมร่วมกันหลายๆ คน หรือจะทำพร้อมกันทั้งหมดก็ได้ ระบบโทรศัพท์จึงกลายเป็นระบบสื่อสารสัญญาณแบบใหม่ ยิ่งเมื่อใช้เทคโนโลยีเชื่อมต่อเข้ากับระบบดาวเทียม จนใช้สื่อสารไปทั่วประเทศได้อย่างง่ายดายในเวลาเดียวกัน (สมพล จันทรประเสริฐ, 2552) กลายเป็นสื่อชนิดใหม่ ชื่อว่า “อินเทอร์เน็ต (Internet)” ซึ่งทำให้เราสามารถส่งพิมพ์หนังสือผ่านหน้าจอคอมพิวเตอร์ (Desktop Publishing) จากมุมหนึ่งของประเทศไปยังอีกมุมหนึ่งได้อย่างง่ายดาย หรือสร้างหนังสือจำลองในคอมพิวเตอร์ (Electronic Book or E-book) จากที่หนึ่งและอ่านได้จากอีกที่และเช่นเดียวกัน เราสามารถถ่ายภาพจากที่หนึ่งให้ไปฉายออกอีกที่หนึ่งก็ได้เช่นกัน

การเปลี่ยนแปลงอันน่าทึ่งเช่นนี้มีผลให้ระบบการเงินการธนาคาร การผลิตของอุตสาหกรรม การค้าขายระหว่างประเทศ การศึกษาของโลกและไทยเปลี่ยนแปลงจนเกือบสิ้นเชิง มีผลให้ระบบเศรษฐกิจ สังคมและการเมืองต้องปรับตัวตามการเปลี่ยนแปลงนี้ไปด้วย จนแทบจะเรียกได้ว่าเป็นการปฏิวัติสังคมขนาดใหญ่อีกครั้งหนึ่งทีเดียว

อินเทอร์เน็ต (Internet) กับการพัฒนาที่สังคมไทยต้องเผชิญหน้า

ระบบอินเทอร์เน็ต (Internet) นี้มีองค์ประกอบสำคัญสองส่วนคือ ระบบคอมพิวเตอร์ พร้อมด้วยเครื่องรหัสและถอดรหัสเป็นภาษาของเครื่อง (Protocol) ชนิดต่างๆ และระบบเครือข่ายรับและส่งสัญญาณซึ่งเหมารวมเอาระบบสื่อสารโทรคมนาคมไว้ด้วย

ระบบคอมพิวเตอร์นี้ ประกอบด้วย 3 ส่วนสำคัญ ได้แก่ อุปกรณ์ (Hardware) ชุดคำสั่ง (Software) และผู้มีทักษะ (Humanware) ส่วนใหญ่ประเทศไทยของเราเป็นผู้นำเข้าอุปกรณ์เหล่านี้ เรายังไม่สามารถเป็นเจ้าของวิทยาการได้เอง เราทำได้เพียง

เป็นผู้ผลิตใช้งานหรือเทคโนโลยี (Copy) เหล่านี้ ส่วนผู้มีทักษะของเราก็เป็นเพียงทักษะ ในฐานะผู้ใช้งาน (User) ยังไม่ถึงขั้นสร้างหรือออกแบบ และถึงขั้นนั้นก็ตามเราก็ก็น่าจะเป็น ผู้ใช้ที่รอบรู้ไม่ครบเครื่อง ไม่สามารถใช้สมรรถนะของระบบคอมพิวเตอร์ให้มากเท่าที่ควร หรือเท่าที่มันมีอยู่

หากเปรียบเทียบยุคก่อนหน้านี้ เราพยายามจะเป็นเจ้าของระบบและเทคโนโลยี ของสื่อชนิดต่างๆ เช่น โรงพิมพ์ สิ่งพิมพ์ ภาพยนตร์ หรือวิทยุกระจายเสียง วิทยุโทรทัศน์ ด้วยตัวของเราเอง หรือพยายามปรับสื่อสารมวลชนให้เป็นกิจกรรมที่เราจัดการมัน ให้ได้มากที่สุด แต่กับระบบอินเทอร์เน็ต (Internet) นี้ มันแทบจะไม่ใช่ของเราเลย แม้ทุกวันนี้ เราก็ก็นำเข้าชุดคำสั่งสำเร็จรูปในรูปแบบโปรแกรมใช้งานต่างๆ เราแทบไม่สามารถควบคุมมันได้เหมือนระบบสื่อสารมวลชนอื่นๆ ในอดีต อาจเป็นเพราะเรายังไม่ทันได้เตรียมตัวอย่างหนึ่งและตัวระบบเองก็เติบโตเร็วมากอีกอย่างหนึ่ง ทำให้เราไม่สามารถที่จะเป็นเจ้าของเทคโนโลยีเครือข่ายอินเทอร์เน็ต (Internet) เหมือน สื่อสารมวลชนอื่นๆ ได้สำเร็จ

ทุกวันนี้ ระบบอินเทอร์เน็ต (Internet) นี้เหมือนแหวกใหญ่ที่กางตัวออกเป็น รมมหิมาครอบสังคมไทยไว้ด้วยกัน เมื่อผนวกด้วยเทคนิคการทำงานของการกระจายเสียง วิทยุและโทรทัศน์ และภาพยนตร์ เครือข่ายนี้จึงเหมือนการสื่อสารมวลชนขนาดใหญ่ ที่เริ่มต้นจากจุดใดของเครือข่ายก็ได้โดยไม่ยาก อีกทั้งระบบก็สามารถหลอมรวมการ สื่อสารทั้งสามประเภทเข้าด้วยกันอย่างง่ายดาย จนยากจะแยกได้ว่าอะไรคือเนื้อแท้เดิม ของระบบเก่า อะไรคือของใหม่ที่เพิ่มเติมในภายหลัง และแทบจำกัดไม่ได้ว่า ใครคือ ผู้ผลิต ผู้ใช้และผู้บริโภค อย่างแน่นอน

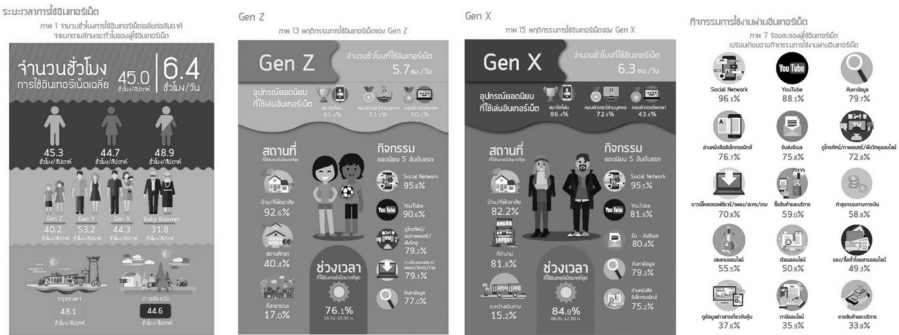
หากพิจารณาโดยละเอียด วิทยาการด้านคอมพิวเตอร์ (Computer) และไมโคร โปรเซสเซอร์ (Micro Processor) ทำให้อินเทอร์เน็ต (Internet) มีฤทธิ์เปลี่ยนแปลง หลายสิ่งหลายอย่างได้อย่างเหลือเชื่อ ทำให้การสื่อสารมวลชนและกิจการสื่อสารมวลชน ของประเทศไทยเปลี่ยนแปลงโฉมหน้าก้าวใหญ่มาก รูปลักษณ์แทบไม่คงตัว เปลี่ยนจาก สื่อหนึ่งเป็นอีกสื่อหนึ่งได้อย่างรวดเร็ว ระบบสื่อสัญญาณกลายเป็นระบบสื่อสารมวลชน และระบบการสื่อสารมวลชนที่ซับซ้อนก็กลายเป็นของทำได้อย่างง่ายดายด้วย คอมพิวเตอร์และโปรแกรมเพียงไม่กี่โปรแกรม สามารถสื่อสารไปทุกที่อย่างง่ายดาย ด้วยความเร็วเท่าแสง ใครๆ ก็สามารถเป็นส่วนหนึ่งของระบบการสื่อสารมวลชน แบบใหม่นี้ได้ และสามารถสื่อสารได้จากทุกที่ ทุกเวลา ทุกหนทุกแห่งและทำได้ในปริมาณ มหาศาลมีรายงานการใช้เครือข่ายอินเทอร์เน็ต (internet) ไว้อย่างน่าสนใจว่าผู้ใช้งาน

อินเทอร์เน็ต (Internet) ในประเทศไทยในปี พ.ศ. 2558 มีมากถึง 30 ล้านคน และจากการสำรวจผู้ใช้งานอินเทอร์เน็ต (Internet) ของสำนักงานพัฒนาธุรกรรมทางอิเล็กทรอนิกส์ (องค์การมหาชน) หรือ ETDA กล่าวถึงการใช้อินเทอร์เน็ต (Internet) ของประเทศไทยว่า

- คนไทยใช้อินเทอร์เน็ต (Internet) มาก ถึง 38 ล้านคน คิดเป็นร้อยละ 56 ของประชากรทั้งประเทศ
- คนไทยใช้มือถือเพื่อลงทะเบียนใช้ Internet มากถึง 82 ล้านเลขหมาย (มากกว่าประชากรทั้งหมดรวมกัน)
- คนไทยใช้ อินเทอร์เน็ต (Internet) เฉลี่ยวันละ 4-6 ชั่วโมง (จำแนกตามลักษณะอายุประชากร) และเป็นจำนวนร้อยละ 86 ของประชากรทั้งประเทศ และใช้มากเป็นอันดับ 4 ของโลก (Nectec, 2559) นั่นหมายความว่าประชากรไทยสามารถเป็นเจ้าของกิจการสื่อสารและเข้าถึงระบบสื่อสารมวลชนได้เกือบทั้งประเทศ

บทที่ 5

ภาพ 3-6 สถิติการใช้อินเทอร์เน็ตของคนไทย ปี พ.ศ.2559
 (ETDA : ผลการสำรวจพฤติกรรมการใช้อินเทอร์เน็ตของคนไทย, 2559)

การรู้เท่าทัน ใช้ได้ ใช้เป็นคือคุณแจสำคัญของคุณค่าอินเทอร์เน็ต (Internet) กล่าวกันว่า กิจกรรมหนังสือพิมพ์ กว่าจะก่อให้เกิดการเปลี่ยนแปลงแก่สังคมได้ก็ใช้เวลานานกว่า 20-30 ปี ขณะที่กิจการวิทยุและโทรทัศน์อาจใช้เวลาเพียง 10-15 ปี แต่กิจการ “Internet” สามารถสร้างการเปลี่ยนแปลงแก่สังคมได้ภายใน 1-3 ปีเท่านั้น และจนถึงวันนี้ พลังอำนาจของการสื่อสารมวลชนเช่นหนังสือพิมพ์ ภาพยนตร์ วิทยุกระจายเสียง และวิทยุโทรทัศน์ ได้พ่ายแพ้แก่พลังอำนาจของอินเทอร์เน็ต (Internet) และเครือข่ายการสื่อสารโทรคมนาคมระบบนี้อย่างราบคาบ

การเปลี่ยนแปลงที่รวดเร็วเช่นนี้เกิดขึ้นทุกหัวระแหงของเครือข่าย Internet และเป็นการเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้นพร้อมๆ กันหลายๆ มิติ จนคาดการณ์ได้ยาก ทุกวันจะมีกิจกรรมใหม่ ผลงานใหม่ๆ ในโลกอินเทอร์เน็ต (Internet) เกิดขึ้นจนตามจับกันไม่ทัน หากเราจะเปรียบเทียบการเปลี่ยนแปลงนี้เป็นวงกลมเช่นเดียวกับการสื่อสารหรือการสื่อสารมวลชนอื่นๆ แล้วละก็อินเทอร์เน็ต (Internet) จะเกิดการเปลี่ยนแปลงได้ในทุกๆ ตำแหน่งของวงกลมนี้ และเกิดขึ้นโดยไม่มีที่แว และไม่ต้องเป็นแนวทางเดียวกันอีกด้วย การเปลี่ยนแปลงครั้งนี้ถือเป็นการเปลี่ยนแปลงครั้งใหญ่ของสังคมไทยอีกครั้ง เพราะมันเปลี่ยนแปลงเครือข่ายการสื่อสารและหลอมรวมเข้ากับระบบสื่อสารมวลชน ทำให้การเป็นเจ้าของสื่อและเป็นผู้รับสื่อเกิดขึ้นอย่างง่ายดาย และเกิดได้ทั่วทุกจุดของเครือข่าย เป็นการเปลี่ยนแปลงการเรียนรู้และการสื่อสารไปพร้อมกัน มีผลต่อการเปลี่ยนการใช้งานในกลุ่มต่างๆ ของสังคมชนิดพลิกหน้ามือเป็นหลังมือ ซึ่งการเปลี่ยนแปลงรวบยอดเช่นนี้ ยังเป็นองค์ความรู้สมัยใหม่ที่สังคมไทยอาจตามไม่ทันหรือทันไม่มากนัก

แม้ว่าการเปลี่ยนแปลงของระบบการสื่อสาร จะส่งผลดีแก่สังคมพื้นฐานที่ระบบสื่อสารนี้เคลื่อนไหวอยู่ เช่น มันทำให้การสื่อสารรวดเร็ว ช่วยให้ระบบการเงินและการค้าของประเทศคล่องตัว ทำให้คนในพื้นที่ต่างๆ เข้าถึงการสื่อสารได้มาก อย่างเท่าเทียมกัน มันสามารถพกพาข้อมูลมหาศาลไปได้ไกลๆ อย่างรวดเร็ว จนจำลองให้เกิดภาพเสมือนจริงคมชัด ในพื้นที่ใดๆ ก็ได้ ราวกับว่ามันคือพลังฤทธิ์เดชใหม่ที่บันดาลความสำเร็จให้ได้มากมาย แต่ต้องยอมรับว่าด้วยความรู้นี้ คนไทยยังเยาว์วัยนักเมื่อเทียบกับชาติอื่นๆ ที่เป็นเจ้าของคำสั่งและชุดวงจรควบคุม (Application) ต่างๆ เรายังไม่ถ่องแท้กับมันหรือรู้จักมันยังไม่มากเพียงพอโดยเฉพาะพลังอำนาจของมัน นิยายและภาพยนตร์ที่สะท้อนพลังอำนาจของเครือข่าย ในทางร้ายก็มีให้เห็น เช่น War Game, I am Robot, หรือ Snowden เป็นต้น ดังนั้น ด้านหนึ่งสื่อหรือสื่อสารมวลชนผ่านเครือข่าย Internet นี้คือโอกาสใหม่ของการเรียนรู้ เหมือนเป็นโรงเรียนใหญ่ของสังคม แต่อีกด้านก็จะจับกับตักความรู้ที่ทำให้เราติดหล่มและจมสู่ความหลงกับการเปลี่ยนแปลงที่คนไทยยังตามไม่ทัน

ด้วยเหตุว่าการเปลี่ยนแปลงนี้มีโซ่อธิบายด้วยวงกลมวงเดียว แต่เป็นกลุ่มวงกลมขนาดใหญ่ที่ซับซ้อนตัดกันไปมา การเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้นจึงเกิดขึ้นได้ทุกจุดตัดของเครือข่ายนี้ เราไม่อาจทราบต้นเค้าของการเปลี่ยนแปลงได้เลย หรืออาจไม่รู้ผลของ

การเปลี่ยนแปลงว่าจะไปสิ้นสุด ณ จุดใด ระบบการสื่อสารหรือสื่อสารมวลชนที่เคยมีมาในสังคมไทย ดูเหมือนเราจะยังสามารถรู้และติดตามการเปลี่ยนแปลงได้ทัน อย่างน้อยที่สุดเรามีผู้รู้ มีนักคิดและนักวิชาการ หรือนักการศึกษาที่รู้จัก “ธรรมชาติ” ของสื่อและการสื่อสารเหล่านั้นมากพอจนสามารถที่จะบอกเล่าลักษณะ อากาโร ฤทธิเดช และสรรพกำลังของมัน กำหนดทิศทางหรือแม้แต่บังคับให้มันบันดาลผล หรือหยุดยั้งผลของมันได้

แต่สำหรับระบบการสื่อสารอินเทอร์เน็ต (Internet) นี้ องค์กรความรู้พื้นฐานเกี่ยวกับสิ่งนี้ของประเทศไทยเรายังน้อยนัก ขณะที่เรากลับใช้งานระบบสื่อสารนี้มากเป็นลำดับ 4 ของโลก และใช้กันอย่างแพร่หลายถึงร้อยละ 84 ของประชากรทั้งประเทศจนมันกลายเป็นส่วนหนึ่งของวิถีชีวิต ที่สำคัญยิ่งก็คือแทบทุกหน่วยคำสั่งควบคุม (Application) หรือระบบการใช้งานเหล่านั้น ยังไม่ใช่ของคนไทยโดยสมบูรณ์แม้แต่ชุดเดียว ระบบสื่อสารมวลชนในอดีตเป็นเครื่องมือสำคัญของการพัฒนาบ้านเมืองของเราก็จริง แต่เครือข่ายอินเทอร์เน็ต (Internet) ซึ่งมีพลังกว่าระบบสื่อสารมวลชนเดิมหลายเท่านี้ อาจกลายเป็นกับดักและแหวนเหนียวที่เหนียวรั้งสังคมไทยให้ถอยหลังอย่างยาวนานใหญ่ ถ้าเรายังไม่ตระหนักที่จะเรียนรู้ เข้าใจโครงสร้างทั้งระบบ และหาทางสร้างชุดคำสั่งและวงจรควบคุมของเราเองให้สำเร็จ

เอกสารอ้างอิง

ภาพยนตร์ไทยยุคหลังหนึ่งร้อยปีของการเปลี่ยนแปลงสังคมไทย 2554. *วารสารมนุษยศาสตร์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์* 19,2 (2554).

มูลนิธิวิกิพีเดีย. *ประวัติภาพยนตร์ไทย*. (3 กันยายน 2559) สืบค้นจาก <https://th.wikipedia.org/w/index.php?title=พิเศษ:อ้างอิง:page=ภาพยนตร์ไทย&id=6578100>

ยงยุทธ โภยกุล. *ประวัติการสื่อสารโทรคมนาคมไทย*. (3 กันยายน 2559) สืบค้นจาก http://thaitelecomkm.org/TTE/topic/attach/History_of_Thai_Telecommunications_Telephone_Organization_of_Thailand/index.php

ยงยุทธ โภยกุล. *ประวัติการสื่อสารโทรคมนาคมไทย*. (3 กันยายน 2559) สืบค้นจาก http://thaitelecomkm.org/TTE/topic/attach/History_of_Thai_Telecommunications_Telephone_Organization_of_Thailand/index.php

สมพล จันทรประเสริฐ. *วิวัฒนาการโทรเลขและโทรพิมพ์*. (3 กันยายน 2559) สืบค้นจาก http://thaitelecomkm.org/TTE/topic/attach/Thai_Telegraphy_and_Teleprinter/index.php#

สมาคมนักข่าวและนักหนังสือพิมพ์แห่งประเทศไทย. *ประวัติสื่อสารมวลชนในประเทศไทย*. (3 กันยายน 2559) สืบค้นจาก www.tja.or.th/index.php?option=com_content&task=view&id=76&Itemid=1

สำนักงานพัฒนาธุรกรรมทางอิเล็กทรอนิกส์. *ผลสำรวจผู้ใช้บริการอินเทอร์เน็ตประเทศไทย ปี 58*. (3 กันยายน 2559) สืบค้นจาก <https://www.etda.or.th/content/thailand-internet-user-profile-2015.html>

สุกัญญา สดุดบรรทัด. *ประวัติหนังสือพิมพ์ในประเทศไทย*. (3 กันยายน 2559) สืบค้นจาก <http://kanchanapisek.or.th/kp6/sub/book/book.php?book=37&chap=5&page=t37-5-infodetail02.html>

หอภาพยนตร์แห่งชาติ. *รายชื่อภาพยนตร์ที่ได้รับการขึ้นทะเบียนเป็นมรดกภาพยนตร์แห่งชาติ*. (3 กันยายน 2559) สืบค้นจาก <http://www.fapot.org/th/conservation.php?mid=168>.

- อัครสังฆมณฑลกรุงเทพฯ. *ประวัติการพิมพ์ในประเทศไทย*. (3 กันยายน 2559) สืบค้นจาก <http://haab.catholic.or.th/churchbkk/sarasat/sarasat4/sarasat4.html>
- อัครสังฆมณฑลกรุงเทพฯ. *ประวัติการพิมพ์ในประเทศไทย*. (3 กันยายน 2559) สืบค้นจาก <http://haab.catholic.or.th/churchbkk/sarasat/sarasat4/sarasat4.html>
- อาสาสมัครวิกิพีเดีย. *การเลิกทาสและไพร่ในประเทศไทย*. (3 กันยายน 2559) สืบค้นจาก www.th.wikipedia.org/การเลิกทาสและไพร่ในประเทศไทย
- อาสาสมัครวิกิพีเดีย. *ประวัติวิทยุโทรทัศน์ไทย*. (3 กันยายน 2559) สืบค้นจาก <https://th.wikipedia.org/w/index.php?title=พิเศษ:อ้างอิง&page=โทรทัศน์ในประเทศไทย>
- อาสาสมัครวิกิพีเดีย. *ประวัติศาสตร์ไทย*. (3 กันยายน 2559) สืบค้นจาก www.th.wikipedia.org/wiki/ประวัติศาสตร์ไทย
- อาสาสมัครวิกิพีเดีย. *พระบรมไตรโลกนาถ*. (3 กันยายน 2559) สืบค้นจาก www.th.wikipedia.org/พระบรมไตรโลกนาถ
- อาสาสมัครวิกิพีเดีย. *พระราชหัตถเลขาพระบาทสมเด็จพระปกเกล้าเจ้าอยู่หัว 2 มีนาคม 2477*. (3 กันยายน 2559) สืบค้นจาก www.th.wikipedia.org/พระราชหัตถเลขาพระบาทสมเด็จพระปกเกล้าเจ้าอยู่หัว 2 มีนาคม 2477
- อาสาสมัครวิกิพีเดีย. *วิทยุกระจายเสียงแห่งประเทศไทย*. (3 กันยายน 2559) สืบค้นจาก www.th.wikipedia.org/w/index.php?title=พิเศษ:อ้างอิง&page=วิทยุกระจายเสียงในประเทศไทย&id=5666002
- อาสาสมัครวิกิพีเดีย. *วิทยุกระจายเสียงแห่งประเทศไทย*. (3 กันยายน 2559) สืบค้นจาก www.th.wikipedia.org/w/index.php?title=พิเศษ:อ้างอิง&page=วิทยุกระจายเสียงในประเทศไทย&id=5666002
- อาสาสมัครวิกิพีเดีย. *อินเทอร์เน็ต*. (3 กันยายน 2559) สืบค้นจาก <https://th.wikipedia.org/wiki/อินเทอร์เน็ต>
- Nectec. *สถิติผู้ใช้อินเทอร์เน็ต*. (3 กันยายน 2559) สืบค้นจาก <http://internet.nectec.or.th/webstats/internetuser.iir?Sec=internetuser>.